

---

## האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

### מעקב ושיטור מנבא - טכנולוגיות לאיסוף ועיבוד מידע בשירות המשטרה - 61606

תאריך עדכון אחרון 20-02-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר קיץ

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רותם קדוש נוסבאום

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: [kadoshrotem@gmail.com](mailto:kadoshrotem@gmail.com)

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני בין השעות 15:30 - 16:30

תאור כללי של הקורס:

בקורס זה נסקור את האמצעים הטכנולוגיים אשר מאפשרים לגופי משטרה לעקוב אחר האוכלוסייה לשם מניעת ביצוע עבירות. על פי מודל השיטור הקלאסי, גופי משטרה מגיבים לעבירות לאחר שהתרחשו. שוטרים חקרו, חיפשו, אספו ראיות וביצעו מעצרים על מנת לאתר את מבצע העבירה ולהעמידו לדין. בשנות ה-60 בארצות הברית, בעקבות משבר אמון בשיטור שהתעורר עקב עלייה בשיעורי הפשיעה ואי שקט חברתי, הועלו ספקות בנוגע ליעילותן של גישות שיטור אילו. בשל כך, החלו ארגוני משטרה לפתח שיטות שיטור שונות אשר נקראות שיטור יזום ("proactive policing"). על פי גישה זו, ארגון המשטרה לא מסתפק בתגובה לאירועי פשיעה לאחר שהתרחשו, אלא מבצע פעולות יזומות לשם מניעת הפשיעה בטרם התרחשה.

כחלק ממודל השיטור היזום, משתמשים ארגוני משטרה שונים ברחבי העולם באמצעים טכנולוגיים במטרה לאתר עבריינים ולתעד את ביצוע העבירה. אמצעים אלו כוללים, למשל, רשת מצלמות עירוניות, רשת מצלמות בכבישים, תוכנות לזיהוי תווי פנים, האזנות סתר, תוכנות ריגול למכשירים סלולריים ומחשבים, דליית מידע מרשתות חברתיות ושימוש במאגרים ביומטריים. את המידע הרב שנאסף באמצעות טכנולוגיות המעקב ניתן לנתח לשם ניבוי עבריינות ופשיעה. השיטות השונות של ניתוח מידע בהם נדון במסגרת הקורס כוללות ניתוח מידע סטטיסטי בהתאם לתיאוריות כגון- "הוט ספוטס" ופיזיונומיה, וניתוח מידע באמצעות בינה מלאכותית. בקורס נדון במצב בו ארגוני משטרה מבצעים מעקב נרחב אחר פעולות של אזרחים שרבים מהם שומרי חוק, ונבחן את השאלות השונות המתעוררות בשל כך. נדון באתגרי החקיקה והפסיקה בהתמודדות עם טכנולוגיה המתפתחת במהירות, וכן נזהה את התחומים שנחקרו בנושא ואת אילו לגביהם חסר לנו מידע אמפירי.

מטרות הקורס:

מטרת הקורס היא להכיר לסטודנטים את הסוגיות השונות אשר מתעוררות בעקבות יכולות המעקב של ארגוני משטרה בעידן טכנולוגיית המידע, המתאפשרת בשל פיתוחים טכנולוגיים חדשים. מטרת הקורס היא פיתוח דיון בשאלות כגון: האם השימוש בטכנולוגיות אלו חוקי? האם השימוש בטכנולוגיות אלו מוביל להפחתה ברמות הפשיעה? האם ישנם "תוצרי לוואי" שלילים לשימוש בטכנולוגיות אלו? האם הטכנולוגיה מוטה? האם השימוש בה מוטה (מופעל בעיקר כלפי אוכלוסיות מוחלשות)? כיצד טכנולוגיות אלו משפיעות על השיטור? האם יתכן ניצול לרעה של הטכנולוגיה על ידי המדינה? האם ההבטחה שגלומה בטכנולוגיות אילו מבחינת ביטחון הציבור מאיינת את הסכנות המתעוררות בעקבות השימוש בהן? לאור זאת, האם ראוי שהשימוש בטכנולוגיה יהיה חוקי? האם ראוי לעקוב אחר אזרחים שומרי חוק לשם איתור עבריינים בודדים?

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. הכרת מודל שיטור יזום.
2. הכרת תחום שיטור מנבא.
3. הכרת הגישה התומכת במדיניות מבוססת ראיות.
4. רכישת כלים לבחינה ביקורתית של השימוש באמצעים טכנולוגיים לשם מעקב וניבוי עבריינות.

דרישות נוכחות (%) :  
80%

שיטת ההוראה בקורס: פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבוא- מעקב ופיקוח.  
טכנולוגיות מעקב ושימוש משטרתי במצלמות בכבישים.  
שימוש משטרתי במצלמות הפרושות במרחב העירוני.  
מאגרים ביומטריים.  
האזנות סתר.  
שימוש משטרתי בתוכנות ריגול ופריצה למחשבים ומכשירים סלולריים.  
כריית מידע מרשתות חברתיות.  
איכון פלאפונים ומעקב בימי הקורונה.  
מבוא לשיטור מנבא ורשימות עבריינים.  
"נקודות חמות" (spots hot).  
שיטור מנבא וזיהוי תווי פנים.  
הבינה המלאכותית בשירות הממשל.

חומר חובה לקריאה:

קריאת חובה לשיעור 1:

פוקו מ' (2015). לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר. תל אביב: הוצאת רסלינג.  
עמודים: 14-18, 25-33, 61-65, 68-69, 94-95, 97-103, 108-112, 245-259.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2018). *Proactive policing: Effects on crime and communities*. National Academies Press.

עמודים: S1, S2, פרק 1 עמ' 1-2, עמ' 4-5, עמ' 8-14, 19. פרק 2, עמ' 1-2.

קריאת חובה לשיעור 2:

Gallagher, J. & Fisher, P. J. (2020). *Criminal deterrence when there are offsetting risks: Traffic cameras, vehicular accidents, and public safety*. *American Economic Journal: Economic Policy* 12(3) 202-237.

קריאת חובה לשיעור 3:

Smykla, J. O., Crow, M. S., Crichlow, V. J., & Snyder, J. A. (2016). *Police body-worn cameras: Perceptions of law enforcement leadership*. *American Journal of Criminal Justice*, 41(3), 424-443.

Goold, B. J. (2003). *Public area surveillance and police work: The impact of CCTV on police behavior and autonomy*. *Journal of Surveillance and Society*, 1(2), 191-203.

קריאת חובה לשיעור 4:

טנא ע' (תשע"ד). חוק המאגר הביומטרי: סיכונים והזדמנויות, המשפט יז(2), ע"מ 421-462.

Tooley, J. (2020). The future of biometrics in policing worldwide. *Biometric Technology Today* (1) 5-7.

שׁוֹרֵץ אֶלְטִשׁוֹלֵר, ת'. (22)

*secret anymore: The*

קריאת חובה לשיעור 7:

קריאת חובה לשיעור 8:

שׁוּרֶץ אֱלִטְשׁוּלָר, ת' (20)

קריאת חובה לשיעור 9:

---

Perry, Walt L. (2013) *Predictive policing: The role of crime forecasting in law enforcement operations*. Rand Corporation.  
קריאת חובה לשיעור 10:

Weisburd, D. L., Hinkle, J. C., Famega, C., and Ready, J. (2011). The possible "backfire" effects of hot spots policing: An experimental assessment of impacts on legitimacy, fear and collective efficacy. *Journal of Experimental Criminology*, 7(4), 297-320.

קריאת חובה לשיעור 11:

הבר, א' וקדוש נוסבאום, ר' (2013). זיהוי פנים מלאכותי: פרופיילינג אלגוריתמי בשירות שיטור מנבא (טרם פורסם).

מדינה, ב' (2013). שמירה על ביטחון הציבור: הפליה היא אסורה גם אם היא יעילה. מבזקי הארות פסיקה 17 עמודים 14-20.

קריאת חובה לשיעור 12:

אלקין קורן, נ' ובירנהק, מ' (2011). הקדמה- משפט וטכנולוגיות מידע. בתוך נ' אלקין קורן ומ' בירנהק (עורכים), רשת משפטית- משפט וטכנולוגיות מידע 11. אוניברסיטת תל אביב.

קריאת חובה לשיעור 13:

Lastowka, F. G., & Hunter, D. (2017). *The laws of the virtual worlds*. In *Popular Culture and Law* (pp. 363-435). Routledge.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: